

האם מתפרק האישיטור?

הרעמים שאנו בשמיים, הברקים הבהיקו באפלה, השלג כיסה את ההרים, אנשים ניספו בכפור, לראשונה בתולדות המדינה, כבלי חשמל נקרעו, ושכונות שלמות שקעו בחשיכה. טלפונים חדלו מלפעול. כבישים נותקו.

אבל לא רק איתני-הטבע פגעו השבוע ב- תשתית המדינה. היה נדמה שגם התשתית המדינית של המישטר הולכת ומתפרקת. תקוע תקוע. אריק שרון לא היה היתירי שהתעלם השבוע מסדר-היסוד של מדינת-יחוק דמוקרטית, בשבוע בו נכנס לפרלמנט החודש, דרס את הנוהל הנהוג של צה"ל, כימעט וקרא במיסמך צבאי לחייליו להתקומם נגד השילטון (ראה מיסגרת). מילחמת האלופים, הסוערת מתחת לפני הקרקע מזה כמה חודשים, ושרק היד הקשה של הצנזורה הצבאית מונעת את עלייתה על פני השטח, לא היתה יהודה מסוגה. השבוע נדהם הציבור כאשר גם איש משרד החוץ פתח את פיו, מתח ביקורת קטלנית על המישטר.

יוסף תקוע נחשב לאיש רפ"י, המקורב למשה דיין. אין הוא רודף-שלום מושבע. להיפך, קולו מסמל את הקו האנטי-ערבי הקיצוני בוירה העולמית. השבוע, בפגישה פרטית עם צעירי הר מערך, חשף תקוע עובדות מועזות. בין השאר:

- לפני שנה יזם קורט ואלדהיים, מזכיר האו"ם, פגישה ישירה בין תקוע ובין עמיתו, הנציג המצרי באו"ם. מייסרד-החוץ של אבא אבן אסר על קיום הפגישה.
- לפני שנה הציע ואלדהיים ועדה של עמי החרהב, בנוסח ועדת-ז'נבה - אולם נתקל בסירוב מוחלט דווקא מצד ישראל.
- את הדברים שהשיגה ישראל בהסכם הפרדת-הכוחות ניתן היה להשיג לפני הר מילחמה בתנאים טובים יותר, ועם הישגים גדולים יותר, במיסגרת הסדר חלקי (ראה הנדון).
- ממשלת ישראל היבלה בכך. קורבנות היצג? יתכן שתקוע רצה לגנוב בצמרת המדינה, כמו אריק שרון, יתכן גם שהתכוון להאשימה ברפיון-ידיים ובחוסר-דרך.

אך במתכוון או שלא במתכוון, השיע תקוע אישום הרבה יותר מועז: שממשלת ישראל, בהנהגת גולדה-דיין-גלילי, תוך שיתוף-פעולה מלא מצד אבא אבן, היבלה במזיד בסיכויי-שלום שהיו קיימים בפועל, ובכך גרמה למילחמה שעלתה באלפי קורבנות. בעיקבות מילחמה זו נאלצת הממ"ר שלה להסכים לאותם הדברים שניתן היה להשיגם, בתנאים הרבה יותר טובים, לפני המלחמה.

תוך כדי כך אישר תקוע, למעשה, את הטענות הקיצוניות ביותר של שוחרי השלום, שתקפו את הממשלה בכנסת הקר דמת על רקע זה.

אך מעבר לכל אלה, מגלות פרשות שרון ותקוע, כמו פרשות גנוזות ותופעות בלתי-ידועות אחרות, שהחלה התפרקות של יסודות המישטר במדינה.

הכנסת

לרד שומר חוחמת הגומי?

מבקר-יאתרון שנטש את הצגת-הבכורה אחרי הדקות הראשונות, וכתב עליה כי קורת קטלנית, הצדיק את עצמו במלים: "אינני צריך לאכול את כל התבשיל, כדי לדעת שאין לו טעם".

השבוע קרה אותו הדבר בישיבה הראי שונה של הכנסת השמינית. במעשה אחד, נקבעה דמותה.

היתה זאת כנסת ללא אופוזיציה ממשית. האופוזיציה החשובה היחידה, הליכוד, ית להב רק בוויכוחים על ענייני מילחמה ו- סיפוח.

עבד נרצע. הדבר הוכח כאשר ניגשה הכנסת לתפקידה הראשון: בחירת היו"ר. אם היתה הסכמה אחת בין בעי 119 חברי הכנסת הקודמת, הרי היא נגעה ליושב ראש, ישראל ישעיהו. הדיעה היתה אחידה - וישלילית.

לישעיהו אין חסרים קסם אישי או פיקי חות. הוא אדם נעים-הליכות, ודובר עברית צחה ומדויקת.

יש לו רק צרה אחת: הוא עבד נרצע של השילטון, בכל עניין - גדול או קטן - (המשך בעמוד 14)

העולם התחיל לדבר על אפשרות של הפיכה צבאית - אריקה שאג -

גריורות של מדינה אירופית בישר ראל שיגרה לממשלתה הודעה בהור לה: תיתכן הפיכה צבאית בישראל. הודעה זו גרמה לתכונה גם בקרב שאר הדיפלומטים, וכמה שרותי-ביון ורים הגר בירו את התעניינותם בנעשה בישראל. החשש, שדמד ננגד עיניהם: הנסיגה של צה"ל מן הדרום, והנסיגות הבאות הצפויות בהמשך פעולתו של הנרי קיי סינג'ר לכפיית הסדר במרחב, תגרום להתנגדות של קבוצות קצינים, וכי תקום בישר ראל, "מועצת קצינים חופשיים" שתחולל הפיכה ותתפוס את השילטון.

האיש שהדיפלומטים הזרים יחי סו לו את תפקיד המנהיג המשווער של הפיכה זו היה דווקא אדם שי פשט השבוע את מדין, והפך ל- מנהיג ארחה: האלוף-כמוזואים חבר-הכנסת אריק שרון.

הברית עם דיין

ד כה היה זה מושכל-ראשון שלא תיתכן הפיכה צבאית, או אחרת, בישר ראל. הדמוקרטיה הישראלית נראתה מבר ססת, הצבא היה רחוק מהפוליטיקה, איש לא הישווה את ישראל למצרים ולסוריה. אפילו כשדפקו האלופים על שולחנו של לוי אשכול, ערב מילחמת-ששת-הימים, והכריחו אותו להתגבר על היסוסיו, היה זה רחוק מ"פוטש".

אולם מאז התערערו דברים רבים בישר ראל. עצם העובדה שדיפלומטים זרים רציניים מביאים אפשרות של הפיכה בחש- בון, מלמדת הרבה על השינוי הגדול שחל בדעת העולם על ישראל.

אריק שרון עצמו תרם השבוע כמה תרומות לשינוי זה של תד- מית המישטר במדינה.

במשך כמה שבועות היסס שרון לגבי התפטרותו מצה"ל. הסיבה המוצהרת היי תה שאינו מוכן לנטוש את חייליו, שעימם עבר את המלחמה, ולהשאירם במידבר בעורו חורף לעורף הנוח.

אולם היתה גם סיבה שניה, מוחשית יותר. היא היתה קשורה במישחק המסר כך, המתנהל בין שני אישים שיש להם אמביציות דומות: משה דיין ואריק שרון.

משה דיין היה זקוק לאריק הפופולרי, כדי לשפץ את תדמיתו, שנפגעה במלחמה. הוא רצה להבטיח לעצמו חסיונות מפני התר קפותיהם של אריק והליכוד, כשאלה הפי כו את מהדלי המלחמה לדגל מיפלגתי.

אריק נענה לחיזוריו של דיין, במשך כל מסע-הבחירות, כאשר דיבר הליכוד כימעט בילעדית על המחדלים, לא הוזכר כלל האיש שהיה אחראי יותר מכל אדם אחר לשואת יוסי-הכיפורים. סיסמת הל-י כוד יכלה להיות: משה דיין - יוק.

מבחינת הליכוד, היה לכך שיקול ארוך- טווח. כדי לעלות לשילטון, יהיה הליכוד זקוק בבוא היום לתמיכת דיין. הקואליציה הגדולה של דיין-ליכוד-דתיים מונחת ב-י סוד לה התיקות של אנשי א"י השלמה להשתלט על המדינה בצורה דמוקרטית. אולם לאריק שרון היתה סיבה נוספת לפלרטט עם דיין. מאז ומתמיד נושא אריק את עיניו אל תפקיד הרמטכ"ל - תפקיד המושך אותו יותר מכל תפקיד ניהל אריק את מילחמתו הפרטית בצמרת צה"ל, ובייחוד באלוף-הפקיד שמואל גור נן (גורודיש), באלוף אברהם ("ברנ") אדן, כחיים ברילב וברמטכ"ל דויד ("דוד") אלעזר, רמז לו דיין שמינויו לרמטכ"ל בא עכשיו בחשבון.

בערמומיותו הרגילה, יעץ דיין לאריק לבל להתפטר עדיין מצה"ל, להמתין לכי רור שאלה זו.

אריק חיכה עד הרגע האחרון ממש - יום לפני כינוס הכנסת הר שמינית - ומן קצר לפני כן הודיע לו דיין בצער שאין סיכוי שהממשל לה תסכים למינויו לרמטכ"ל, כגדל השתייכותו הפוליטית.

אריק כעס על דיין, היתה אותו השבוע בפעם הראשונה. אולם התקף זאת הת-

אריק אמר לחייליו לא רק שהם השיגו את הניצחון לבדם, כפי שמשתמע מן הנוסח, אלא גם שמישהו ניסה להכיל אותם במתכוון במילחמתם למען המדי- נה, וכי אנשי הפיקוד הצבאי איכדו את העשתונות והשליטה.

היה זה פנז מתוחכם, שאי-אפשר היה להשיב לו.

מכיוון שדיין יגיד בעצמו את ההיפך בהודמנות מתאימה, לא היתה זאת הת- קפה מכאיבה.

הברית הכותית-כתובה בין אריק ודיין נשארה גם השבוע בעינה, למרות איתות-יאזהרה הדדיים.

מי הנשיל את הלוחמים?

וד בעיצומה של המלחמה הזוהיר אריק שרון את ראשי המדינה שהם יצטרכו לחבוש קסדות, כאשר יתפנה מ- מילחמתו במצרים ויפתח במלחמה נגד הצמרת. השבוע הגשים את הבטחתו.

הפגז הראשון נורה מתוחח צבאי בפקודת-ייום חסרת-תקדים לאוגדתו, עם פרידתו ממנה. התרע אריק נגד: "...מחר דלים וטעויות, כשלונות והכשלות, אובדן העשתונות ואובדן השליטה" בומן המיל- חמה, אשר על אפס ועל חמתם, הצלחנו להגיע לניצחון".

היתה זאת כימעט קריאה למרי- דה, כנופה שבו השתמשו מהפכ- נים צבאיים מאז ימי יודים קיסר ועד השליטים הצבאיים בהווה.

הסכין בגב הצבא

חד עם הטריבון נולדה אגדה, שתל- וות אותו החל מהשבוע. באוזני אני-